



## Odôvodnenie:

### I.

#### Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 216/2019 z 27. novembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Komárno (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 C 278/2014 sa sťažovatelia žalobou podanou proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], správkyňi konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), domáhali určenia vlastníckeho práva k v ústavnej sťažnosti bližšie špecifikovanej nehnuteľnosti a určenia, že predmetná nehnuteľnosť patrí do dedičstva.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13 C 278/2014 z 1. decembra 2016 žalobu sťažovateľov v celom rozsahu zamietol a uložil im povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Na základe odvolania sťažovateľov Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 7 Co 397/2017 z 21. februára 2019 potvrdil rozsudok okresného súdu

a žalovanej priznal proti sťažovateľom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Proti predmetnému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľov ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP a žalovanej nepriznal proti sťažovateľom náhradu trov dovolacieho konania.

6. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti popisujú skutkové okolnosti prejednávanej veci, ktoré tvorili základ žaloby uplatnenej proti žalovanej na okresnom súde a s poukazom na § 33b ods. 2 zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 42/1992 Zb.“) zastávajú názor, že napriek chýbajúcemu zápisu na liste vlastníctva nadobudli vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti. Argumentujú, že *„ku dňu 14.12.1993 (kedy bol spisovaný Zápis zjednania o vyporiadaní majetkových podielov) nebol síce tento spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva takto explicitne upravený v zákone, ale táto skutočnosť podľa žalobcov nemôže zmeniť a zvrátiť to, že k odovzdanej a prevzatej nehnuteľnosti oprávnené osoby nadobudli vlastnícke právo, pretože vyporiadanie majetkových nárokov a teda aj vlastníckeho práva bolo účelom transformačného zákona od počiatku, od jeho prijatia, pričom novelizáciou právnej úpravy (§ 33b) došlo len k odstráneniu možných nejasností pri výklade zákona. Súdby by mali predložené listiny posudzovať podľa ich obsahu a nie názvu, v súlade s vôľou, ktorú strany vtom čase chceli prejavíť a ktorú aj prejavili a potvrdili aj v konaní pred súdom (vid'. výpovede bývalých štatutárov úpadcu).“*.

7. Za ústavne nekonformný a diskriminačný považujú sťažovatelia výklad, v zmysle ktorého *„oprávnená osoba nadobúdala vlastníctvo k prevádzaným veciam dňom ich prevzatia iba v prípadoch, kedy k prevzatiu došlo až po nadobudnutí účinnosti § 33b citovaného zákona“* (zákona č. 42/1992 Zb., pozn.). Podľa sťažovateľov ustanovením § 33b zákona č. 42/1992 Zb. došlo *„iba k odstráneniu nejasností, ktoré mohli dovtedy prípadne*

*existovať. V konečnom dôsledku odovzdanie a prevzatie nehnuteľnosti vyplýva aj z citovaného potvrdenia úpadcu zo dňa 18.12.2007.“.*

8. Sťažovatelia ďalej poukazujú na skutočnosť, že až do vyhlásenia konkurzu na majetok [REDAKOVANÉ] (ďalej len „úpadca“) nikto nadobudnutie ich vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam nespochybnil. Úpadca predmetné nehnuteľnosti po vydaní a prevzatí ani nevedol vo svojom účtovníctve a neplatil za nich ani miestne dane, pričom rešpektoval vlastnícke právo sťažovateľov, ktorí túto nehnuteľnosť zveľadili a investovali do nej finančné prostriedky.

9. V nadväznosti na uvedené sú sťažovatelia toho názoru, že § 132 Občianskeho zákonníka nevyučuje nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti postupom stanoveným v zákone č. 42/1992 Zb., pričom na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že § 33b zákona č. 42/1992 Zb. nadobudol účinnosť 1. januára 1996. Na základe uvedeného sťažovatelia dôvodlia, že súdy v danom prípade *„nesprávne interpretovali právny predpis – zákon číslo 42/1992 Zb. (najmä § 13, § 33b) v nadväznosti na § 132 Obč. zákonníka a už vôbec nedbali na základné princípy civilného sporového konania, najmä na princíp spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov strán sporu, pričom rovnako nedbali na ústavne konformný výklad právnych predpisov a na právo vlastníť majetok zaručený Ústavou SR v článku 20 Ústavy SR“.*

10. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovatelia uvádzajú, že v dovolaní podanom proti rozsudku krajského súdu z 21. februára 2019 poukázali na „skutkovo totožné“ konanie o vylúčenie veci z konkurznej podstaty vedené Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 23 Cbi 41/2014, ktorý v rozsudku sp. zn. 23 Cbi 41/2014 z 1. augusta 2018 podľa sťažovateľov poskytol ústavne konformný výklad § 33b zákona č. 42/1992 Zb. Následne bol tento rozsudok Okresného súdu Nitra potvrdený rozsudkom krajského súdu sp. zn. 26 CoKR 1/2019 z 3. októbra 2019.

11. Na základe uvedeného sú sťažovatelia presvedčení, že na základe zápisu zo 14. decembra 1993, v ktorom je formulovaný obsah dohody o vydaní majetkového

podielu, nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnosti, pričom v danom prípade bola dodržaná aj písomná forma. Uvedenú skutočnosť preukazuje aj listinný dôkaz, a to „*daňový doklad – faktúra č. 505*“, čo potvrdil aj úpadca 18. decembra 2007. V tejto súvislosti sťažovatelia namietajú, že ich vlastnícke právo nadobudnuté na základe dohody o vydaní majetkového podielu, ktoré je chránené čl. 20 ods. 1 ústavy, bolo porušené rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu. Z „*rozporuplnej*“ argumentácie pri výklade ustanovenia § 33b zákona č. 42/1992 Zb. krajským súdom v jeho rozsudku sp. zn. 26 CoKR 1/2019 a v rozsudku sp. zn. 7 Co 397/2017 týkajúcich sa skutkovo totožných vecí sú sťažovatelia toho názoru, že „*bolo porušené aj ich právo na spravodlivý proces, ktorý zahŕňa predpoklad, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. Za diskriminačný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť. Porovnaním odôvodnenia a výkladu ustanovenia § 33b zákona č. 42/1992 Zb. v citovaných rozsudkoch Krajského súdu Nitra je zrejmé, že táto požiadavka nie je naplnená.*“.

12. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„1. *Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 27.11.2019 číslo 8Cdo 216/2019-316 porušil základné právo sťažovateľov podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR.*

2. *Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.11.2019 číslo 8Cdo 216/2019-316 sa zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa vec vracia na ďalšie konanie.*“

## II.

### Relevantná právna úprava

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Podľa § 42 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie, ktorým sa začína konanie pred ústavným súdom, je návrhom na začatie konania.

17. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

18. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

19. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,

d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

20. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

20.1 Podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom.

21. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

22. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde okrem prípadu výslovne ustanoveného v § 89 tohto zákona prejavuje jeho viazanosťou rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, medzi ktoré je potrebné zaradiť najmä viazanosť sťažnostným petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha a tým zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Nie je totiž úlohou ústavného súdu za sťažovateľa určovať rozsah ústavného prieskumu ani vyhľadávať konkrétne dôvody, pre ktoré sa sťažovateľ obracia na ústavný súd, čím sa uplatňuje zásada *iudex ne eat ultra petita partium* (sudca nech nejde nad návrhy strán). Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 9/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016, III. ÚS 301/2019). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

23. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

### III.

#### Posúdenie vecí ústavným súdom

24. Sťažovatelia sa podanou ústavnou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia ich základného práva vlastniť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté ich dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

25. Ústavný súd konštatuje, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemá *ex officio* prieskumnú právomoc, t. j. nemá oprávnenie bez námietky sťažovateľov *en bloc* preskúmať napádané rozhodnutie a iniciatívne vyhľadávať prípadné ústavne neudržateľné pochybenia. Inými slovami, tvrdenie sťažovateľov bez jeho konkretizácie v interakcii s napádaným rozhodnutím, opatrením, prípadne iným zásahom nepostačuje na meritórne konštatovanie o porušení sťažovateľmi označených práv a slobôd (I. ÚS 245/2018).

26. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti označujú za porušovateľa ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy výslovne len najvyšší súd a súčasne aj v petite ústavnej sťažnosti sa domáhajú vyslovenia porušenia označeného práva napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré žiadajú zrušiť. Ich podstatná sťažnostná argumentácia však okrem rekapitulácie skutkového stavu, nesúhlasu s vydanými rozhodnutiami všeobecných súdov v prejednáwanej veci neobsahuje vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu žiadnu relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu. Sťažovatelia podanou ústavnou sťažnosťou v podstate len pokračujú v polemike s rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu (ktorý bol predmetnom prieskumu najvyšším súdom) a so závermi v nich prijatými a predostierajú v nej rovnakú argumentáciu, ktorú uvádzali aj v uplatnených opravných prostriedkoch. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu však absentuje dostatočné a konzistentné zdôvodnenie, v čom podľa sťažovateľov spočíva porušenie ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

27. Uvedený rozsah nedostatku preto bráni považovať ústavnú sťažnosť za dostatočne odôvodnenú.

28. Ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorí sú v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpení, tak pôsobí vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu nedostatočne, pretože jej chýba relevantné odôvodnenie [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], čo predstavuje nedostatok zakladajúci dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (podobne III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018).

29. Podľa názoru ústavného súdu pritom v danom prípade do úvahy neprichádzala výzva na odstránenie tohto nedostatku návrhu podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu jeho kľúčovej povahy. Označené ustanovenie zákona totiž slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (m. m. I. ÚS 155/2019).

30. Ústavný súd v tomto smere pripomína, že označený nedostatok zákonom predpísaných náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na perfektnosť základných náležitostí návrhu slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

31. Nad rámec uvedeného ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľmi namietanému čl. 20 ods. 1 ústavy dodáva, že „článok 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zabezpečuje každému rovnaké predpoklady a možnosti nadobúdať veci do vlastníctva za podmienok, ktoré sú upravené v Ústave Slovenskej republiky alebo v ďalších zákonoch. Vlastnícke právo každej osoby má rovnaký zákonný obsah a požíva ochranu bez ohľadu na to, či ide

o štát, právnickú osobu, obec alebo fyzickú osobu. Z formulácie obsiahnutej v čl. 20 ods. 1 ústavy však nemožno vyvodzovať ústavné právo získať vec do svojho vlastníctva (vlastniť majetok) bez dodržania predpokladov, ktoré sú na tento účel upravené zákonmi.“ (I. ÚS 128/95).

32. Právny názor ústavného súdu, ktorým sa účel ochrany vlastníka podľa čl. 20 ústavy identifikuje s osobou, ktorá naozaj je vlastníkom, a nie aj s tými, ktorí sa usilujú o nadobudnutie vlastníctva, je konformný s právnym názorom Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého vlastnícke právo zaručené čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nezahŕňa právo nadobudnúť majetok (Marckx Case, séria A, 1979, č. 31; Van der Musselle Case, séria A, 1983, č. 70).

33. Súčasne ústavný súd už len v závere poznamenáva, že pokiaľ sťažovatelia ústavnou sťažnosťou namietajú porušenie len základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, je potrebné vychádzať zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to, že sťažovatelia nenamietajú ústavnou sťažnosťou aj porušenie základných práv podľa čl. 46 až 48 ústavy, nemožno uvažovať ani o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 326/07, IV. ÚS 278/2010).

34. S prihliadnutím na dosiaľ uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje nedostatočnosť odôvodnenia ústavnej sťažnosti v rozpore s požiadavkou v § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde, preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom. Ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už nezaoberal, keďže

rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Jana Baricová  
predsedníčka senátu